



VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2016-12-13
meddelad i
Växjö

Mål nr P 3615-16

KLAGANDE

Arne Erlandsson
Åvarpsvägen 340
262 96 Ängelholm

Ombud: Advokat Micael Bourghardt
Advokat Micael Bourghardt AB
Köpmansgatan 13
269 33 Båstad

MOTPART

Byggnadsnämnden i Ängelholms kommun
262 80 Ängelholm

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Skåne läns beslut 2016-07-14 i ärende nr 403-3075814, se bilaga 1

SAKEN

Rättelseföreläggande avseende olovlig uppställning av långtradartrailers på fastigheten Norra Varalöv 7:3, Ängelholm

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen upphäver domstolens beslut från den 2 september 2016 respektive den 15 september 2016 i de delar som inte redan upphävts av Mark- och miljööverdomstolen genom beslut den 23 september 2016 i mål P 7890-16.
2. Mark- och miljödomstolen upphäver Länsstyrelsen i Skåne läns beslut den 14 juli 2016 i ärende nr 403-3075814.

Dok.Id 381169

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 130 E-post: mmd.vaxjo@dom.se www.vaxjotingsratt.domstol.se	0470-560 125	måndag – fredag 08:00-16:00

3. Mark- och miljödomstolen ändrar Byggnadsnämnden i Ängelholms kommuns beslut den 21 oktober 2014, § 190, endast på följande sätt:
 - a) åtgärderna enligt första att-satsen i föreläggandet ska vara vidtagen senast en månad efter det att denna dom vunnit laga kraft,
 - b) vitesgrundande tidsperiod på en månad i andra att-satsen ska räknas en månad från det att denna dom vunnit laga kraft samt
 - c) förbudet enligt tredje att-satsen om att trailrar inte olovligen på nytt får uppföras på fastigheten gäller fr.o.m. den 19 september 2016.

 4. Mark- och miljödomstolen förordnar om att denna dom gäller omedelbart.
-

BAKGRUND

Byggnadsnämnden i Ängelholms kommun (nämnden) beslutade den 21 oktober 2014, § 190, bl.a. följande.

1. Att enligt 11 kap. 20 § plan- och bygglagen (PBL) förelägga fastighetsägaren Arne Erlandsson att senast den 4 december 2014 vidta rättelse genom att avlägsna samtliga 4 st. trailrar från fastigheten Norra Varalöv 7:3.
2. Att enligt 11 kap. 37 § PBL förena föreläggandet enligt 11 kap. 20 § PBL med löpande vite om 5 000 kr för varje månad som förelagd åtgärd ej utförs, innebärande vite om 5 000 kr om föreläggandet inte är uppfyllt den 4 december 2014, 10 000 kr om föreläggandet inte är uppfyllt den 4 januari 2015, 15 000 kr om föreläggandet inte är uppfyllt den 4 februari 2015, och så vidare.
3. Att enligt 11 kap. 32 a § PBL förelägga fastighetsägare Arne Erlandsson om att trailrar inte olovligen på nytt får uppföras på fastigheten.
4. Att enligt 11 kap. 37 § PBL förena föreläggandet enligt 11 kap. 32 a § PBL med vite om 50 000 kr.
5. Att enligt 11 kap. 38 § PBL, ska ovanstående förelägganden enligt 11 kap. 20 § PBL och 11 kap. 32 a § PBL gälla omedelbart även om beslutet överklagas.
6. Att enligt 11 kap. 40 § PBL genast skicka beslut om ovanstående föreläggande enligt 11 kap. 20 § PBL till inskrivningsmyndigheten.

Nämndens beslut överklagades av Arne Erlandsson till Länsstyrelsen i Skåne.

Länsstyrelsen beslutade den 14 juli 2016 att ändra nämndens beslut så att åtgärden enligt första att-satsen i föreläggandet ska vara vidtagen senast en månad efter det att föreläggandet vunnit laga kraft, samt att vitesgrundande tidsperiod på en månad i andra att-satsen ska räknas från det att föreläggandet vunnit laga kraft.

Länsstyrelsens avslog i övrigt överklagandet.

Arne Erlandsson har nu överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen. I överklagandet yrkade han bl.a. om inhibition av länsstyrelsens beslut.

Mark- och miljödomstolen beslutade den 2 september 2016 att avslå yrkandet om inhibition (punkt 1). Domstolen beslutade dock att ändra byggnadsnämndens föreläggande avseende första att-satsen interimistiskt på så sätt att åtgärden ska vara vidtagen senast den 3 oktober 2016 (punkt 3). Domstolen beslutade vidare att ändra nämndens föreläggande avseende andra att-satsen interimistiskt på så sätt att vitesgrundande period räknas från den 3 oktober 2016 (punkt 4). Domstolen beslutade dessutom att ändra nämndens föreläggande avseende tredje att-satsen interimistiskt på så sätt att fr.o.m. den 7 september 2016 får trailrar inte olovligen på nytt uppföras (punkt 5).

Efter att Arne Erlandsson på nytt yrkat inhibition samt begärt ändring av mark- och miljödomstolens interimistiska beslut beslutade domstolen den 15 september 2016 att återigen avslå yrkandet om inhibition. Domstolen beslutade dock att ändra byggnadsnämndens föreläggande avseende tredje att-satsen interimistiskt på så sätt att fr.o.m. den 19 september 2016 får trailrar inte olovligen på nytt uppföras.

Arne Erlandsson överklagade mark- och miljödomstolens beslut angående inhibition och interimistiska ändringar till Mark- och miljööverdomstolen (MÖD). MÖD beslutade den 23 september 2016 att upphäva punkterna 3 – 4 i mark- och miljödomstolens beslut den 2 september. MÖD uttalade bl.a. att detta innebär att de tidpunkter som följer av länsstyrelsens beslut den 14 juni 2016 i dessa delar alltså gäller.

YRKANDEN M.M.

Arne Erlandsson yrkar att mark- och miljödomstolen upphäver underinstansernas beslut. Som grund för sin talan anför han i huvudsak följande.

Kommunens beslut att förelägga honom att bl.a. avlägsna samtliga lastbilstrailrar från fastigheten är inte lagligt grundat. Han är inte den person som har praktisk eller rättslig möjlighet att följa föreläggandet.

Avtal med Ängelholms kommun

Ett arrendeavtal mellan ett av Ängelholms kommun ägt aktiebolag, Ängelholms näringslivs AB (ÄNAB), och honom träffades 2006 om att han, vid tidpunkten för avtalets ingående, skulle ha rätt att ha de uppställda trailrarna jämte befintliga dekaler på aktuell plats. Trailrarna användes för trafikinformation och i reklamsyfte.

I de kontakter som ägde rum mellan honom och företrädare för ÄNAB förklarade han att arrendeavgiften inte var av någon väsentlig betydelse, men att han önskade erhålla tillstånd att även fortsättningsvis ha de trailrar uppställda som fanns på plats. Detta medgavs och han hade ingen anledning att ifrågasätta de besked han fått att aktuella trailrar även fortsättningsvis skulle kunna stå kvar på aktuella platser. Han ville att det skrevs in i avtalet att kommunen inte hade någon erinran mot trailrarna. En företrädare för ÄNAB förklarade då att ingen tjänsteman handlade frågan om trailrarna vid tillfället samt att det inte behövdes skrivas in något sådant i avtalet.

Efter några år blev han informerad från ÄNAB:s sida att kommunen hade för avsikt att montera en ny skylt och att kommunens tidigare uppmonterade skylt därför inte behövdes. Något avtal om att hans erhållna rätt att ha trailrar på fastigheten jämte dekaler diskuterades inte utan avtalet i den delen gäller liksom tidigare. Det föreligger därför ett civilrättsligt avtal mellan Ängelholms kommun och honom. Eventuell tillståndsplikt och kommunens tillsynsmöjlighet begränsas utifrån detta avtal.

Bygglov för trailrar

Trailrar är varken en byggnad eller en bygglovspliktig anläggning. Detta då de inte anges i uppräknningen av bygglovspliktiga anläggningar i 6 kap. 1 § plan- och byggförordningen. Lastbilstrailrar är därför inte ett föremål som kräver bygglov. En lastbilstrailer kan inte anses vara konstruerad så att avsikten är att människor ska kunna vistas i den. Det går inte att likna en trailer med en container, då konstruktionen av tak och väggar är annorlunda. Aktuella trailrar är inte heller uppställda för att vara varaktigt placerade på platsen. Trailrarna är flyttbara och har huvudsakligen varit placerade på platsen sedan 1999.

De fyra trailrarna har under tiden då de varit uppställda använts för förvaring av hö och halm och även för förvaring av smörjmedel och produkter för användning inom jordbruket.

Han har inte erhållit några synpunkter från kommunen att aktuella trailrar saknat vederbörliga tillstånd. Under de år trailrarna funnits på fastigheten har de från och till använts av olika personer och företag för trafikinformation och reklamändamål. De aktuella trailrarna är inte heller placerade nära motorvägen på ett olagligt sätt utan är placerade på ett för jordbrukets bedrivande lämpligt sätt, och på ett avstånd om ca 70 meter från motorvägen.

Nämnden saknar rättslig grund för att förelägga honom att inte på nytt uppföra trailrar på fastigheten. Det är inte möjligt att fatta sådant beslut med stöd av plan- och bygglagen.

Preskription

Han är lagfaren ägare till fastigheten Norra Varalöv 7:3. Under 1999 placerade han fyra trailrar på fastigheten. Eventuella överträdelser som ägt rum har därför preskriberats. Det innebär att plan- och bygglagen (1987:10) är gällande i detta fall. Enligt dessa bestämmelser ska ingripande med vite ske inom 10 år från det att den påstådda överträdelsen ägt rum. Det innebär att påstådda "svartbyggen" är

preskriberade. Nämnden och länsstyrelsen hänför sig till fel lag när de gör gällande att plan- och bygglagen (2010:900) är tillämplig i ärendet.

Nämnden har i ärendet ingivit kopior på fyra fotografier. Från vilken tid dessa fotografier härrör framgår inte av respektive fotografi. Han bestrider därför dessa fotografier skulle hänföra sig från 2007, 2010, 2012 respektive 2014. Kristina Göthberg har i skrivelser uppgett att hon sedan uppskattningsvis från år 2000/2001 gjort iakttagelser av att trailrar som stått uppställda ut mot motorvägen.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen bedömer att plan- och bygglagen (2010:900), PBL, är tillämplig.

Arne Erlandsson anför att han ingått ett avtal om reklamskyltning med det kommunägda bolaget ÄNAB. Ett avtal med bolaget reglerar dock endast den civilrättsliga ställningen mellan dessa två parter och påverkar inte Arne Erlandssons ansvar att följa offentlighetslagstiftning. Avtalet som sådant är därför inte att jämföras med ett bygglov enligt plan- och bygglagen. Avtalet hindrar således inte nämnden från att förelägga om borttagande av trailrar m.m.

Grunden för nämndens föreläggande är att de nu aktuella trailrarna är att anse som byggnader i PBL:s mening och att dessa byggnader därmed saknar bygglov. Av 1 kap. 4 § PBL följer att med byggnad menas en varaktig konstruktion som består av tak eller av tak och väggar och som är varaktigt placerad på mark samt är avsedd att vara konstruerad så att människor kan uppehålla sig i den. Av förarbetena framgår att vid bedömningen om huruvida något är en byggnad har det i praxis tagits hänsyn till användningssättet, utformningen samt varaktigheten i användningen. Vidare anses t.ex. långtidsuppställda husvagnar täckas av definitionen byggnad genom att de har en sådan uppställning som kan bedömas som en varaktig placering (prop. 2009/10:170 s. 144).

De aktuella trailrarna förefaller vara heltäckande med väggar och tak. Även om trailrarna är flyttbara så tyder de reklamskyltar som finns på dem att trailrarna är ämnade att vara placerade varaktigt på den aktuella platsen nära vägen. Vid en sammantagen bedömning kan trailrarna därför anses vara byggnader i PBL:s mening.

Enligt uppgift från Arne Erlandsson används trailrarna till förvaring av bl.a. hö och produkter som används inom jordbruket. Frågan är därför om det föreligger undantag enligt 9 kap. 3 § PBL från kravet på bygglov till följd att det är ekonomibyggnad för jordbruk. Med hänsyn till placeringen av trailrarna, dvs. nära motorvägen, och då det inte heller visats att trailrarna använts i jordbruket är byggnaderna inte bygglovsbefriade.

Enligt Arne Erlandssons egna uppgifter är det han som har placerat de fyra trailrarna på fastigheten, vilken ägs av honom. Eftersom det saknas bygglov för aktuella trailrar har nämnden haft skäl att förelägga honom att vidta rättelse genom att avlägsna trailrarna. Han bedöms ha både rättslig och faktisk möjlighet att efterkomma ett föreläggande. Det innebär också att det, utifrån trailrarnas utformning och nuvarande användning, finns en rättslig grund att förbjuda honom att på nytt olovligen uppföra trailrar på fastigheten.

Arne Erlandsson anför att eftersom trailrarna uppfördes på platsen 1999 omfattas eventuella överträdelser av preskription. Mark- och miljödomstolen bedömer dock att de flygfoton som nämnden hänvisar till visar att trailrarna under åren 2010-2014 flyttats inom fastigheten. Att en byggnad placeras på ett nytt ställe bör definieras enligt 1 kap. 4 § PBL som en nybyggnad. Det innebär att en eventuell preskriptionstid löper från det tillfälle då den senaste flytten företogs. Dessutom tyder fotografierna på att det under åtminstone del av år 2007 inte fanns några trailrar uppställda. Åtgärden att ställa upp trailrarna är således inte preskriberad eftersom det inte bedöms ha förflutit mer än 10 år från senaste uppställningen/förflyttningen.

Vad som övrigt framkommit utgör inte heller skäl för att upphäva nämndens beslut. Mark- och miljödomstolen avslår därför överklagandet. Det finns dock skäl att justera tidpunkterna för när åtgärderna m.m. ska vara genomförda (se domslutet).

Verkställighetsförordnande

Byggnadsnämndens beslut gäller omedelbart. Länsstyrelsen ändrade nämndens beslut på så sätt att datum för när del av åtgärderna skulle vara vidtagna ändrades. Länsstyrelsen beslutade dock inte att ändringsbeslutet skulle gälla omedelbart. Eftersom länsstyrelsens beslut ännu inte vunnit laga kraft så är nämndens ursprungliga verkställighetsförordnande enligt domstolens bedömning fortfarande gällande. Med hänsyn härtill bedömer mark- och miljödomstolen att det finns skäl att förordna att denna dom gäller omedelbart, vilket torde vara till fördel för Arne Erlandsson.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 3 januari 2017.

Urban Lund

Mårten Dunér

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Urban Lund, ordförande, och tekniska rådet Mårten Dunér. Föredragande har varit tingsnotarien Björn Spejare.



Länstyrelsen
Skåne

BESLUT

1(10)

2016-07-14

Dnr 403-3075814

VÄXJÖ TINGSRÄTT

INKOM: 2016-08-31
MÅLNR: P 3615-16
AKTBIL: 2

Kontakt
Rättsenheten
010-22 416 60 (exp.)

Advokat Micael Bourghardt AB
Micael Bourghardt
Köpmansgatan 13
269 33 Båstad

Ombud för Arne Erlandsson

Överklagande av rättelseföreläggande avseende olovligt uppförande/uppställning av långtradartrailers på fastigheten Norra Varalöv 7:3, Ängelholms kommun

Beslut

Länstyrelsen avslår överklagandet.

Länstyrelsen ändrar föreläggandet endast på så sätt att åtgärderna enligt första och sjunde att-satsen i föreläggande ska vara vidtagna senast en månad efter det att föreläggandet vunnit laga kraft, samt att vitesgrundande tidsperiod på en månad i andra och åttonde att-satserna ska räknas från det att föreläggandet vunnit laga kraft.

Länstyrelsens beslut om inhibition av den 11 december 2014 upphör att gälla.

Redogörelse för ärendet

Byggnadsnämnden i Ängelholms kommun fattade den 21 oktober 2014 beslut (BN § 190):

att enligt 11 kap. 20 § plan- och bygglagen (PBL) förelägga fastighetsägare Arne Erlandsson, personnr: 19370706-3610, att senast 2014-12-04 vidta rättelse genom att avlägsna samtliga 4 st trailrar från fastigheten Norra Varalöv 7:3.

att enligt 11 kap. 37 § PBL förena föreläggandet enligt 11:20 med löpande vite på 5 000 kr för varje månad som förelagd åtgärd ej utförs, innebärande vite på 5 000 kr om föreläggandet inte är uppfyllt 2014-12-04, 10 000 kr om föreläggandet inte är



uppfyllt 2015-01-04, 15 000 kr om föreläggandet inte är uppfyllt 2015-02-04, och så vidare.

att enligt 11 kap. 32 a § PBL förelägga fastighetsägare Arne Erlandsson, personnr: 19370706-3610, om att trailrar inte olovligen på nytt får uppföras på fastigheten.

att enligt 11 kap.37 § PBL förena föreläggandet enligt 11 kap.32 § a PBL med vite på 50 000 kr.

att enligt 11 kap.38 § PBL ska ovanstående förelägganden enligt 11 kap.20 § PBL och 11 kap. 32 § a PBL gälla omedelbart även om beslutet överklagas.

att enligt 11 kap. 40 § PBL genast skicka beslut om ovanstående föreläggande enligt 11 kap. 20 § PBL till inskrivningsmyndigheten.

att enligt lag (1998:814) med särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning 12 § förelägga fastighetsägare Arne Erlandsson, personnr: 19370706-3610, att senast 2014-12-04 vidta rättelse genom att avlägsna samtliga reklambudskap från fastigheten.

att enligt lag (1998:814) med särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning 12 § förena föreläggandet med löpande vite på 5 000 kr för varje månad som förelagd åtgärd ej utförs, innebärande vite på 5 000 kr om föreläggandet inte är uppfyllt 2014-12-04, 10 000 kr om föreläggandet inte är uppfyllt 2015-01-04, 15 000 kr om föreläggandet inte är uppfyllt 2015-02-04, och så vidare.

att enligt lag (1998:814) med särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning 12 § besluta om att detta beslut skall gälla omedelbart även om det överklagas.

Beslutet har överklagats av Arne Erlandsson som yrkat att beslutet upphävs, samt yrkat inhibition.

Länsstyrelsen har i beslut den 11 december 2014 förordnat att det överklagade beslutet tills vidare inte ska gälla.

Byggnadsnämnden i Ängelholms kommun har bemöt överklagandet och Arne Erlandsson har inkommit med replik.

Skäl för beslutet

Fastigheten ligger inom område som inte omfattas av detaljplan.



Vissa bestämmelser

Enligt 1 kap. 4 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, definieras en byggnad som en varaktig konstruktion som består av tak eller av tak och väggar och som är varaktigt placerad på mark eller helt eller delvis under mark eller är varaktigt placerad på en viss plats i vatten samt är avsedd att vara konstruerad så att människor kan uppehålla sig i den.

Enligt 9 kap. 2 § PBL krävs det bygglov för bl.a. nybyggnad. Enligt 3 § samma kapitel krävs det trots 2 § första stycket 1, 2 och 3 b inte bygglov för en ekonomibyggnad för jordbruk, skogsbruk eller annan liknande näring, om åtgärden vidtas i ett område som inte omfattas av en detaljplan.

Enligt 11 kap. 5 § PBL ska en tillsynsmyndighet pröva förutsättningarna för och behovet av att ingripa eller besluta om en påföljd enligt detta kapitel, så snart det finns anledning att anta att någon inte har följt en bestämmelse i denna lag, i föreskrifter, domar eller andra beslut som har meddelats med stöd av lagen eller i EU-förordningar som rör frågor inom lagens tillämpningsområde.

Enligt 11 kap. 20 § PBL får byggnadsnämnden, om det på en fastighet eller i fråga om ett byggnadsverk har vidtagits en åtgärd i strid mot denna lag eller föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, förelägga den som äger fastigheten eller byggnadsverket att vidta rättelse inom en viss tid (rättelseföreläggande). Byggnadsnämnden får inte besluta om ett föreläggande om det har förflutit mer än tio år från överträdelsen.

Enligt 11 kap. 32 a § PBL får byggnadsnämnden i samband med ett föreläggande enligt 20 § förbjuda att den olovliga åtgärden utförs på nytt, om den kräver bygglov.

Enligt 11 kap. 37 § PBL får ett föreläggande enligt bl.a. 20 och 32 a §§ förenas med vite. Vitet får inte förvandlas till fängelse.

Enligt 11 kap. 38 § PBL får byggnadsnämnden, i ett föreläggande enligt bl.a. 20 § bestämma att den åtgärd som föreläggandet eller beslutet avser ska genomföras omedelbart trots att föreläggandet eller beslutet inte har vunnit laga kraft. Beslut om förbud enligt bl.a. 32 a gäller omedelbart, om något annat inte bestäms.

Enligt 11 kap. 40 § PBL ska den myndighet som beslutar om ett föreläggande enligt bl.a. 20 § genast skicka sitt beslut till inskrivningsmyndigheten.

Enligt övergångsbestämmelserna till PBL ska äldre föreskrifter fortfarande gälla för mål och ärenden som har påbörjats före den 2 maj 2011 och mål och ärenden som



avser överklagande av beslut i ett sådant mål eller ärende till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort. För överträdelser som har ägt rum före den 2 maj 2011 ska äldre bestämmelser tillämpas på prövningen i sak. Den nya lagen ska dock tillämpas, om den leder till lindrigare påföljd.

Enligt 6 § lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning får tavla, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning för reklam, propaganda eller liknande ändamål inte finnas varaktigt uppsatt utomhus utan tillstånd av regeringen eller statlig eller kommunal myndighet som regeringen bestämmer.

Enligt 11 § i samma lag utövar kommunen den omedelbara tillsynen enligt lagen. Enligt 12 § i samma lag får kommunen besluta om de förelägganden och förbud som behövs i ett enskilt fall för att denna lag eller föreskrifter meddelade med stöd av lagen skall efterlevas. I ett beslut om föreläggande eller förbud får vite sättas ut. Bli ett föreläggande eller förbud inte åttlytt får kommunen låta vidta åtgärder på den ansvariges bekostnad. Kommunen får bestämma att dess beslut skall gälla omedelbart även om det överklagas. Enligt 14 § i samma lag anges att den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot 6 eller 9 § eller mot föreskrift som meddelats i samband med medgivande enligt 9 § döms till böter.

Enligt 2 § förordningen (1998:929) om gatuhållning och skyltning får länsstyrelsen meddela tillstånd eller medgivande enligt 6, 7 och 9 §§ lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning.

Enligt 2 § lagen (1985:206) om viten ska ett vitesföreläggande vara riktat till en eller flera namngivna fysiska eller juridiska personer (adressater). Vite får inte föreläggas, om adressaten kan antas sakna faktisk eller rättslig möjlighet att följa föreläggandet.

Utredning

Enligt vad som anges i kommunens handlingar har kommunen vid upprepade tillfällen påtalat till fastighetsägaren att hans olovligt uppförda trailers och reklamskyltar saknade vederbörliga tillstånd, men han har trots det inte vidtagit rättelse under flera års tid.

Klaganden har gjort gällande bl.a. att de aktuella trailrarna har placerats på fastigheten redan under 1999 och att eventuella överträdelser därmed har preskriberats. Därutöver har avtal ingåtts mellan klaganden och Ängelholms Näringslivs AB under 2006 om att han även fortsättningsvis skulle få ha då uppställda trailrar, jämte befintliga dekalerna, på platsen. Det är inte han som har satt upp dekalerna på trailrarna så kommunen kan inte rikta några krav mot honom. Han är ägare till fastigheten och placerade under 1999 fyra trailrar på fastigheten. Dessa



trailrar har under de år de varit uppställda använts som förvaring av hö och halm m.m. och använts för reklamändamål. Eftersom trailrarna stått på platsen sedan 1999 har fel PBL tillämpats.

Kommunen har yttrat att tillsynsärendet har handlagts enligt gällande PBL eftersom överträdelsen kom byggnadsnämnden till känna år 2013. Då trailrarna är flyttbara gjordes bedömningen att de har stått permanent uppställda efter att den nya PBL trätt i kraft. Kommunen har vidare åberopat flygfoton som för år 2014 visar uppställda trailrar, för år 2012 visar uppställda trailrar men med delvis annan placering, för år 2010 visar en uppställd trailer med annan placering och för år 2007 inga trailrar på fastigheten. Kommunen har även anfört att vad som behandlats i civilrättsligt avtal inte påverkar tillståndsplikten eller byggnadsnämndens rätt att utöva tillsyn. Fastighetsägaren har rådighet över fastigheten, varpå ett föreläggande riktat mot honom bedöms vara riktigt.

Klaganden har därefter bestridit att av kommunen åberopade fotografier skulle härröra från åberopade år. Han har också åberopat ett intyg från en privatperson enligt vars uppfattning det har funnits trailrar på fastigheten alltsedan åtminstone år 2000.

Länsstyrelsen gör följande bedömning.

Såvitt avser frågan om preskription har kommunen åberopat flygfoton som visar att trailrarna inte har stått på aktuell plats sedan år 1999. Nuvarande uppställning har enligt fotona inträffat i varje fall efter år 2011.

Länsstyrelsen konstaterar att kommunen har åberopat så kallade ortofoton, som är allmänt tillgängliga inom lantmäteriets system för geografiskt informationssystem GIS för såväl lantmäteriet, kommuner, länsstyrelsen som många andra intressenter. Enligt lantmäteriet är ortofoto en produkt med skalriktiga flygbildsmosaiker som täcker hela landet. Produkten används för kartproduktion, GIS-tillämpningar, planering av byggen med mera. Ortofoto framställs ur flygbilder som fotograferats med 0,25 eller 0,5 m upplösning. Uppdateringen görs enligt gällande långsiktig flygfotoplan med cirka 30 procent av landets yta årligen och med ett intervall på 2-10 år beroende på var i landet det är.

Länsstyrelsen finner följaktligen inte anledning att ifrågasätta kommunens uppgifter. Klagandens bestridande av de av kommunen åberopade fotografierna liksom av klaganden åberopat intyg lämnas följaktligen utan avseende. Länsstyrelsen konstaterar således att den olovliga åtgärden inte är preskriberad samt att nu gällande PBL är tillämpligt i ärendet.



Länsstyrelsen kan såvitt gäller åberopat avtal med Ängelholms Näringsliv AB instämma med kommunen att avtalet saknar relevans för tillståndsfrågan och bygglovsfrågan och därmed egentlig betydelse i ärendet. Länsstyrelsen konstaterar därutöver dock att avtalet har som ändamål upplåtelse för att uppsätta en skylt på 6 x 4 m, 50 meter från E6 och att Ängelholms Näringsliv AB vid avtalets upphörande ska nedmontera skylten och borttransportera den. Avtalet omfattar således en liten skylt på lagligt avstånd från landsvägen och saknar samband med långtradarsläpen som står helt nära motorvägen. Eftersom den lilla skylten som avtalet gäller inte finns kvar framgår inte heller annat än att avtalet inte längre gäller, men detta avtal saknar som sagt ändå all relevans i ärendet.

I kommunen har klaganden gjort invändningen att aktuella föremål inte skulle utgöra några byggnader. Länsstyrelsen konstaterar dock att enligt 1 kap. 4 § PBL definieras en byggnad som en varaktig konstruktion som består av tak eller av tak och väggar och som är varaktigt placerad på mark samt är avsedd att vara konstruerad så att människor kan uppehålla sig i den.

En container utgör tveklöst en bygglovspliktig byggnad i lagens mening om den placeras någorlunda varaktig på en plats (bl.a. mark- och miljööverdomstolens, MÖD:s, dom den 5 september 2013, mål nr P 3676-13). En container är också en varaktig konstruktion och består av tak och väggar samt är konstruerad så att människor kan uppehålla sig i den. Att en container kanske inte har som huvudsyfte att just härberga människor saknar betydelse, eftersom den fortfarande är konstruerad så att människor kan uppehålla sig i den. Att en container kan vara placerad på ett lastbilschassi eller annars försedd med hjul förändrar inte dess konstruktion bestående av tak och väggar och konstruktion som medger människor att uppehålla sig i den.

I praxis har även konstruktioner som visuellt har gett intryck av hus ansetts vara byggnader, trots att de saknat utrymmen för människor att uppehålla sig i. I prop. 2009/10:170 konstateras dels att det i allmänt språkbruk med byggnad avses en varaktig konstruktion av tak och väggar som står på marken och är så stor att människor kan uppehålla sig i den, dels att en sådan definition är för snäv i förhållande till den praxis som har vuxit fram, där även flyttbara konstruktioner som bl.a. campingvagnar har bedömts som byggnader. Utgångspunkten bör följaktligen vara att en byggnad bör vara konstruerad så att avsikten är att människor ska kunna vistas i den för att konstruktionen ska kunna betraktas som en byggnad i lagens mening, varvid exempelvis långtidsuppställda husvagnar täcks av definitionen.

Ur intressantare praxis avseende vad som ska anses utgöra en byggnad kan nämnas även MÖD 2015:46 där MÖD i fråga om hur begreppet tak ska definieras i plan- och bygglagstiftningen uttalade bl.a. att begreppet tak inte är definierat i plan- och bygglagstiftningen, varvid man under sådana omständigheter i praxis har tagit



ledning av hur ett begrepp definieras i Terminologicentrum TNC, Plan- och bygghänsyn 1994, där "yttertak" definieras som "en byggnadsdel som uppåt avgränsar en byggnad till skydd mot yttre klimat". Vidare fann MÖD i dom den 21 maj 2015 (mål P 8356-14) att ett beträdbart altangolv innebar att altangolvet i det fallet även kunde anses utgöra tak för det underliggande utrymmet, trots att altangolvet var som högst 1,6 meter högt och inte var tätt vilket medförde att regnvatten kunde ledas ner i det underliggande utrymmet. Det intressanta i sistnämnda fall är att den i målet varaktiga konstruktionen medförde ett utrymme som var vare sig avsett för eller tillräckligt stort för människor att uppehålla sig i det. Det var dock så konstruerat, oavsett att syftet inte var det, att människor kunde uppehålla sig i det.

Det står sammantaget tveklöst klart att långtradarläpen i ärendet är bygglovspliktiga.

Klaganden har vidare i kommunen gjort en invändning att om trailrarna skulle kräva bygglov så skulle det föreligga undantag enligt 9 kap. 3 § PBL vad avser föremål som utgör ekonomibyggnad för jordbruk m.m. Länsstyrelsen konstaterar för det första att det inte visats att långtradarläpen skulle ha använts för jordbruket. De står också i princip instängda av brukad åkermark och är så svåråtkomliga att påståendet om användning kan lämnas utan avseende. Det enda syftet som placeringen har är uppenbarligen för försäljning av reklamutrymme. Det är notoriskt känt att denna typ av permanent uppställning av utjänta långtradarläp längs med landsvägarna i syfte att försälja reklamutrymme är frekvent förekommande och ökar i omfattning, utan något hänsynstagande till gällande bestämmelser i något avseende. Något annat syfte framgår inte i förevarande fall heller varför bestämmelsen i 9 kap. 3 § PBL inte är tillämplig. Men även om bestämmelsen skulle ha varit tillämplig kan för det andra konstateras att långtradarläpen är placerade på ett olagligt sätt inom vägområde helt nära motorvägen, och denna placering är vare sig lämplig, logisk eller tillåtlig oavsett användning.

Klaganden har såvitt avser föreläggandet att avlägsna alla reklambudskap på fastigheten invänt att han skulle vara fel part för föreläggandet. Länsstyrelsen instämmer emellertid i kommunen att han som fastighetsägare i förevarande fall har faktisk och rättslig möjlighet att följa föreläggandet. Han har inte anfört eller motiverat varför han skulle sakna denna möjlighet. Han har inte heller utpekats som föreläggandet bort rikta sig mot och som har möjlighet att efterkomma föreläggandet.

Sammantaget bryter uppställningen/uppförandet av trailrarna mot bestämmelser i PBL och lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning. Länsstyrelsen antecknar vidare att det finns en rad bestämmelser även i väglagen (1971:948) som reglerar placering av såväl byggnader, anläggningar som



skyltar inom och i närheten av vägområde, där tillstånd krävs från trafikverket eller länsstyrelsen, 43-47 §§. Bestämmelserna är straffsanktionerade med böter eller fängelse för den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot dessa.

Såvitt gäller de olika att-satserna i kommunens beslut finner länsstyrelsen följande.

Beslutet att förelägga Arne Erlandsson att avlägsna samtliga trailrar från fastigheten är lagligen grundat och riktigt.

Med hänsyn till att kommunen vid upprepade tillfällen påtalat olovligheten i uppställningen men klaganden trots det inte vidtagit rättelse under flera års tid är det angeläget att förena föreläggande med vite. Syfte med vitet är att förmå adressaten att följa det föreläggande som är förenat med vitet. Meningen med ett vite är således egentligen inte att det ska falla ut utan att det ska vara så stort att det inte lönar sig för adressaten att åsidosätta föreläggandet, betala vitet och fortsätta med den olovliga åtgärden. Med hänsyn till att intäkter från reklamutrymme på flera långtradarsläp under flera års tid kan förväntas uppgå till betydande belopp är ett vitesbelopp på 5 000 kr att betrakta som lågt, även om det är ett löpande vite, och det finns i varje fall inte skäl att reducera det.

Med hänsyn till att trailrarna är möjliga att placera om är det, för att kommunens föreläggande om borttagande inte ska bli utan verkan, angeläget att besluta ett föreläggande om att åtgärden inte får upprepas. Även detta föreläggande bör förenas med ett vite. Beloppet på 50 000 kr är rimligt och i varje fall inte för högt satt.

Beslutet att skicka beslut om föreläggande till inskrivningsmyndigheten är en direkt följd av lagbestämmelse.

Eftersom uppsättande av reklambudskapen, oavsett placering på långträdare eller bara enkla skyltar som också är vanligt förekommande, också utgör ett brott mot bl.a. lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning är kommunens föreläggande enligt sistnämnda lag riktigt. Med hänsyn till att klaganden inte vidtagit rättelse under flera års tid är det angeläget att förena även detta föreläggande med vite. Ett vitesbelopp på 5 000 kr är klart rimligt och det finns i varje fall inte skäl att reducera det.

Med hänsyn till den långa tid som överklagande i flera instanser kan ta finns vidare skäl att besluta att kommunens föreläggande ska gälla omedelbart även om beslutet överklagas.

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att kommunen haft fog för sitt beslut om föreläggande. Vad klagandena anfört i övrigt föranleder ingen annan bedömning. Överklagandet ska följaktligen avslås.



Med anledning av att tidpunkten för att uppfylla föreläggandet numera har passerat ska tidpunkten ändras på det sätt som anges i länsstyrelsens beslut. Med hänsyn till att långtradarläpen är flyttbara saknas skäl för längre tid än en månad.

Länsstyrelsens upphäver därmed sitt beslut om inhibition av den 11 december 2014.

Detta beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätt, se nedan.

Peter Wencel
Länsassessor

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Exp. till:

Byggnadsnämnden i Ängelholms kommun

Kännedomskopia till:

Lantmäteriet

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om ni vill överklaga länsstyrelsens beslut ska ni skriva till Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätt. Överklagandet ska dock skickas till skane@lansstyrelsen.se eller till Länsstyrelsen Skåne, Rättsenheten, 205 15 Malmö.

Av överklagandet ska framgå vilket beslut ni överklagar (ange diarienummer) och hur ni vill att beslutet ska ändras. Ni bör också tala om varför ni anser att beslutet ska ändras. Uppge namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress. Om ni har handlingar eller annat som ni anser stöder er uppfattning bör ni skicka med detta.

Länsstyrelsen måste ha fått ert överklagande inom tre veckor från den dag ni fick del av beslutet. Annars kan överklagandet inte tas upp till prövning. Om förenklad



delgivning tillämpas gäller istället de regler som informerats om i samband med bekräftelsen på överklagandet.

Behöver ni veta mer om hur ni ska göra kan ni kontakta länsstyrelsen, tfn 010-224 16 60 (exp.).



SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR HUR MAN ÖVERKLAGAR - DOM I MÅL SOM HAR ÖVERKLAGATS TILL MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen.** Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Mark- och miljööverdomstolen lämnar **prövningstillstånd**. Det görs om:

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om:

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn, datum för domen samt målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet.

Om ni tidigare informerats om att **förenklad delgivning** kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.